

Standpunt: Gezinsbond steunt campagne Raad van Europa tegen geweld op kinderen

Hilde Timmermans

Attachee studiedienst Gezinsbond

INLEIDING

Op 14 juni 2008 startte de Raad van Europa¹ in Zagreb de campagne “*Raise your hand against smacking*”. De actie richt zich tegen alle vormen van geweld tegen kinderen, maar zet vooral de lijfstraffen in de kijker. De Raad vraagt om een expliciet verbod op het slaan van kinderen in elke setting: school, opvanginstellingen én thuis. Deze eis sluit aan bij de studie van de Verenigde Naties over geweld op kinderen, die een volledig verbod van lijfstraffen tegen 2009 vooropstelt. De campagne van de Raad van Europa berust op drie pijlers die elkaar versterken en niet los van elkaar kunnen staan: een wettelijke basis, het promoten van positief ouderschap en een ruime bewustmakingscampagne.

WETTELIJK KADER

Nederland paste in 2007 het Burgerlijk Wetboek aan met volgende paragraaf: “... In de verzorging en opvoeding van het kind passen ouders geen geestelijk of lichamelijk geweld of enige andere vernederende behandeling toe.” Hiermee voegde het zich bij de inmiddels 18 Europese lidstaten met een wetgeving die lijfstraffen in alle settings verbiedt². Ook in België werd een dergelijk wetsvoorstel ingediend³. De Gezinsbond steunde dit initiatief, maar tot vandaag is onze wetgeving nog niet aangepast. De Raad van Europa veroordeelde ons land hiervoor al in 2005.

POSITIEF OUDERSCHAP

De Raad van Europa stelt dat het promoten van “positief ouderschap” noodzakelijk is om de wettelijke bepaling om te kunnen zetten in de opvoedingspraktijk. Een vaak terugkerend argument tegen het verbieden van lijfstraffen is dat ouders niet meer zullen opvoeden uit angst iets verkeerd te doen. Dit zou mogelijk nog ergere gevolgen hebben dan opvoeden met de harde hand. Opvoedingsondersteuning in haar diverse vormen kan hier een houvast bieden. Enerzijds moet duidelijk zijn waarom slaan geen adequate opvoedingsmethode is.

Het gebruik van geweld binnen de opvoedingsrelatie kan immers leiden tot een onveilige hechtingsrelatie. Die hechting is juist een basisvoorwaarde om een kind te laten opgroeien tot een zelfstandige, zelfbewuste en verantwoordelijke persoonlijkheid. Anderzijds hebben ouders nood aan instrumenten om grenzen te stellen. Positief ouderschap steunt op vijf basisprincipes die ouders én kinderen houvast bieden: het creëren van een veilige omgeving, zorgen voor een stimulerende leeromgeving; duidelijke regels en afspraken, realistische verwachtingen ten aanzien van je kind en van jezelf als ouder en – niet te vergeten! – zorgen voor jezelf als ouder.

MAATSCHAPPELIJKE BEWUSTMAKING

Een derde pijler van de campagne bestaat uit media-aandacht gericht op bewustmaking. Het gebruik van “klein geweld” binnen de opvoedingsrelatie is nog steeds algemeen aanvaard. De Raad van Europa zet in een knappe brochure uiteen waarom dit zo is. Volgens de Raad zien veel volwassenen lijfstraffen als een noodzakelijk kwaad om discipline bij te brengen en controle te verwerven. Ze hebben het in hun eigen jeugd immers ook zo ervaren. In opiniepeilingen zonder enige achtergrondinformatie is een meerderheid dan ook gekant tegen een verbod op lijfstraffen. Wanneer er echter gewezen wordt op het recht van kinderen, om net zoals volwassenen en dieren beschermd te worden tegen het gebruik van (fysiek) geweld, draaien de meningen vaak bij. Volgens de Raad moet elke lidstaat mensenrechten en kinderrechten boven opiniepeilingen, culturele tradities of religieuze overtuigingen plaatsen. Zelfs de wetenschappelijk aangetoonde negatieve effecten van slaan op het gedrag van kinderen⁴, noemt de Raad in wezen irrelevant: “*We gaan ook niet onderzoeken of vrouwen of oudere mensen last hebben van klappen, het is gewoon een zaak van fundamentele rechten.*” Om diezelfde reden wil de Raad ook geen onderscheid maken tussen klappen met of zonder fysieke letsels, tussen klappen op de billen of op het hoofd.

1. De Raad van Europa is een internationale organisatie die de eenheid, democratie, rechtsstaat en mensenrechten in heel Europa wil bevorderen.
2. Oostenrijk, Bulgarije, Kroatië, Cyprus, Denemarken, Finland, Duitsland, Griekenland, Hongarije, IJsland, Litouwen, Nederland, Noorwegen, Portugal, Roemenië, Spanje, Zweden, Oekraïne.
3. “*Een kind heeft recht op verzorging, veiligheid en een goede opvoeding. Het moet worden behandeld met respect voor zijn persoon en zijn eigenheid en het mag niet worden onderworpen aan vernederende behandelingen, of andere vormen van fysiek of psychisch geweld*”, wetsvoorstel van senator Sabine de Bethune, Parl. St. Senaat 1999.
4. “*Corporal punishment by parents and associated child behaviours and experiences*”, a meta-analysis of 88 research studies, 2002.

Tegelijk benadrukt de Raad dat het niet de bedoeling is om ouders schuldgevoelens aan te kweken, achter de tralies te zetten of hun kinderen te ontnemen. Dat blijkt ook niet te gebeuren in de landen die hun wetgeving hebben aangepast. Wel moet de wet kinderrechten een stevige basis geven én kracht zetten achter de boodschap van positief ouderschap, die de ouderlijke verant-

woordelijkheid niet afzwakt, maar in al zijn aspecten erkent en ondersteunt. Een boodschap waar de Gezinsbond zich alleen maar volmondig bij kan aansluiten.

Meer informatie over de campagne is te vinden op www.coe.int. Daar kan men ook de onlinepetitie tekenen.